

12.3.2009

Korkein oikeus
PL 301
00171 HELSINKI

Viite: Korkeimman oikeuden diaarinro R2008/658

**GAMMAHYDROKSIVOIHAPPO (GHB, GAMMAHYDROKSIBUTYRAATTI,
GAMMA, NATRIUMOKSIBAATTI) HUUMEENA**

Yleistä

Gammahydroksivoihappo on veteen ja metanoliin hyvin liukeneva, lyhytkestoinen rasvahappo, jota käytetään sekä lääkkeenä että päihteenä. GHB on mainittu vuodesta 2001 lähtien voimassa olevan huumausaineluettelon luettelossa IV.

Aiempiä vuosikymmeniä GHB:tä on käytetty lähinnä Keski-Euroopassa ja Neuvostoliitossa uni- ja rauhoittavana aineena, mutta tällä hetkellä sen käyttö lääkkeenä on vähäistä, koska sitä turvallisempia lääkeaineita on käytössä samoihin käyttöaiheisiin.

GHB:n vaikutuksissa ovat yksilölliset erot suuret. Annoksesta, yksilöstä ja käyttötilanteesta riippuen se joko kohottaa mielialaa tai aiheuttaa väsymystä ja tokkuraa. GHB imeytyy hyvin ruoansulatuskanavasta ja sen vaikutukset alkavat 10-20 minuutin kuluttua aineen nauttimisesta. GHB poistuu elimistöstä nopeasti ja sen vaikutusaika on lyhyt, vain 1-3 tuntia.

GHB lääkkeenä

Nykyään GHB:llä on myyntilupa (kauppanimi: Xyrem[®]) ainoastaan narkolepsiapotilaiden katalepsiakohtausten vähentämiseen.

Xyrem[®] -lääkevalmistetta on saatavana 0,5 g/ml sisältävänä liuksena. Suositeltava aloitusannos on 4,5 g /vuorokausi eli 9 ml liuosta jaettuna kahteen yhtä suureen annokseen, joista ensimmäinen nautitaan nukkumaan mentäessä ja toinen annos 2,5-4 tuntia myöhemmin. Annosta voidaan nostaa enintään tasolle 9 g / vuorokausi eli 18 ml liuosta.

Hoidolliset annokset GHB:tä aiheuttavat väsymystä, uneliaisuutta, muistamattomuutta, lihasten rentoutumista ja verenpaineen laskua.

www.thl.fi

GHB päihdekäytössä

Päihdekäytössä tavanomaisin GHB-annos on n. 5 g, mutta myös tätä pienempiä ja suurempia annoksia käytetään tottuneisuusasteesta ja yksilöllisistä seikoista johtuen.

Ylisuuret annokset saattavat johtaa tajuttomuuteen, hallusinaatioihin, kouristuksiin sekä hengityksen ja sydämen toiminnan lamaantumiseen. GHB-myrkytyksien seurauksena on kuvattu kuolemantapauksia, myös Suomesta. Noin kymmenkertainen annos GHB:tä hoidolliseen annokseen verrattuna voi johtaa kuolemaan. GHB:n LD₅₀ (lethal dose 50%) ihmisellä, eli annos, jolla keskimäärin puolet kuolee, on 1,7 g/kg.

GHB verrattuna muihin huumeisiin

Eri huumeiden suora vertailu toisiinsa on vaikeaa, koska niillä on erilaiset vaikutukset eri elintoimintoihin. Vertailu on aina osin subjektiivinen.

GHB:n akuutti vaarallisuus on asteeltaan samaa luokkaa kuin barbituraattien, mutta vähäisempi kuin heroiinin, kokaiinin tai amfetamiin ja suurempi kuin kannabiksen ja bentsodiatsepiinien. Koska GHB:n käyttö tapahtuu pääsääntöisesti suun kautta ja yleensä annoksen suuruuden arviointi on melko luotettavaa, ei riski virheellisestä annostelusta johtuvaan hengenvaaraan ole erityisen suuri.

GHB:n riippuvuutta aiheuttavat ominaisuudet ovat samaa luokkaa kuin barbituraateilla, bentsodiatsepiineilla ja kokaiinilla, mutta vähäisemmät kuin heroiinilla ja suuremmat kuin kannabiksella tai LSD:llä.

GHB:n vieroitusoireet ovat voimakkuudeltaan samaa luokkaa kuin barbituraattien, bentsodiatsepiinien ja opiaattien aiheuttamat vieroitusoireet, mutta voimakkaampia kuin LSD:n, kannabiksen, amfetamiinin tai kokaiinin aiheuttamat vieroitusoireet.

Pitkäaikaistoksisuus on GHB:llä vähäinen ja samaa luokkaa kuin bentsodiatsepiinien tai LSD:n pitkäaikaistoksisuus, mutta vähäisempi kuin ekstaasin, heroiinin, amfetamiinin, kokaiinin tai kannabiksen pitkäaikaistoksisuus.

Kokonaishaitoiltaan GHB vastaa barbituraatteja. GHB:tä kokonaishaitoiltaan vaarallisempia huumeaineita ovat opiaatit, amfetamiini, kokaiini ja ekstaasi, mutta toisaalta GHB on vaarallisempaa kuin kannabis tai bentsodiatsepiini.

www.thl.fi

Lausunnon kohteena olevasta GHB -erästä

Korkeimmassa oikeudessa käsiteltävänä olevassa törkeää huumausainerikosta koskevassa asiassa syytetty on pitänyt hallussaan 1040 ml gammahydroksivoihappoa, jonka pitoisuus natriumsuolaksi laskettuna on ollut 0,2 g/ml. Siten kyseinen GHB-erä sisältää yhteensä 208 g GHB:tä. Kyseisestä määrästä saadaan noin 42 tavanomaista GHB-käyttöannosta a' 5 g / 25 ml. On huomattava, että kyseinen liuos on suhteellisen laimeaa GHB-pitoisuudeltaan (0,2 g /ml).

Pääjohtaja

Pekka Puska

Laboratorionjohtaja

Timo Seppäläwww.thl.fi

Terveystieteiden tutkimuskeskus • Institutet för hälsa och välfärd • National Institute for Health and Welfare
Mannerheimintie 166, Helsinki, Finland PL/PB/P.O. Box 30, FI-00271 Helsinki, puh/tel +358 20 610 6000